

تاثیر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه های نسل چهارم بر کیفیت آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی کلان منطقه یک

جواد بخشی^۱، رضا یوسفی سعید آبادی^{۲*}، محمد صالحی^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۸/۱۲/۱۸

چکیده

زمینه و هدف: هدف کلی پژوهش حاضر بررسی تاثیر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه های نسل چهارم بر کیفیت آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی کلان منطقه یک است.

روش بررسی: این مطالعه کاربردی با رویکردی مختلط با استفاده از یک رویکرد کیفی و کمی در سال ۱۳۹۹ انجام شده است. در بخش کیفی از روش دلفی استفاده شده و در بخش کمی نیز از روش پیمایشی توصیفی استفاده شده است. در بخش کیفی ۱۴ نفر به روش نمونه گیری هدفمند و براساس قانون اشباع انتخاب شدند و از ۱۸۵۱ استاد هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی کلان منطقه یک آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور ۳۲۰ نفر با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه بندی شده براساس فرمول کوکران به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از دو پرسشنامه محقق ساخته حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه های نسل چهارم با ۶۴ سوال در ۸ بعد و پرسشنامه کیفیت آموزشی صادقی و همکاران (۱۳۹۶) با ۵۳ سوال در ۶ بعد استفاده شد. روایی و میزان اعتبار ابزارها توسط اساتید راهنما و مشاور تأیید شد و پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ نیز بالاتر از ۰/۷ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS21 و PLS3.2 استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه های نسل چهارم دارای ۸ بعد بین المللی سازی دانشگاه، پاسخگویی، چشم انداز دانشگاه، آزادی علمی، کار تیمی، آینده نگری، شفافیت و ساختار دانشگاه است که مهمترین بعد آن بین المللی سازی دانشگاه با ضریب ۰/۶۶۲ و مقدار R² برابر ۰/۴۳۸ است. نتیجه گیری: نتایج نشان داد که تاثیر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه های نسل چهارم بر کیفیت آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی کلان منطقه یک با ضریب ۰/۳۵۵ مثبت و معنادار می باشد.

کلمات کلیدی: حکمرانی خوب، دانشگاه های نسل چهارم، کیفیت آموزشی، منطقه یک

۱. دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت آموزش عالی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.

۲. نویسنده مسئول. ۲. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. ruosefi@yahoo.com

۳. دانشیار گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.

مقدمه

سازمانهای امروز، تحت تاثیر عواملی از قبیل افزایش رقابت جهانی، دگرگونیهای ناگهانی، نیاز به کیفیت و خدمات و وجود منابع محدود و ... زیر فشارهای زیادی قرار دارند (۱). از سوی دیگر دگرگونیهای پدید آمده در زمینه علم و فن آوری، ضمن آنکه افقهای نوینی را فراروی خدمات گوناگون گشوده، مسئولیتهای جدیدی را نیز برای نهاد های آموزشی ایجاد نموده است. این دگرگونیها به یک مفهوم به معنای پدید آمدن نقشهای جدید و متفاوت برای بخش عمومی و بطور خاص برای دولت تلقی میشود که در معنای جدید، حکمرانی خوب دولتی تلقی می شود (۲). در بسیاری از کشورهای جهان افزون بر اداره امور بخش آموزش، ادار امور برخی دیگر از حوزه ها نیز برعهده نهاد متولی آموزش است. نظام آموزشی به عنوان رکن اصلی آموزش همه مردم جامعه، وظیفه ای بی بدیل در ارائه الگوی مناسب انسان سالم و آموزش این شاخصها بر عهده دارد، به گونه ای که سبب تکامل اخلاقی گردد و در صورت کوتاهی و وجود اشکال در انجام آن ضربات جبران ناپذیری بر پیکره همه جامعه وارد می آید و ممکن است هرگز جبران نشود (۳) ، یکی از مباحث بسیار مهم و در عین حال جدید که از دهه ۱۹۸۰ به بعد در ادبیات توسعه مطرح شده موضوع حکمرانی خوب است. این مسئله به ویژه در کشورهای در حال توسعه در راستای استقرار و نهادینه سازی جامعه مدنی در سیاست های مربوط به اعطای کمک ها از جایگاه ویژه ای برخوردار شده است. از این رو از دغدغه های اصلی کشورهای در حال توسعه قرار گرفتن در مسیر توسعه و توسعه یافتگی است. عدم رشد اقتصادی، فقر و فقدان پاسخگویی، فساد و عدم حاکمیت قانون از جمله چالش هایی است که این کشورها با آن مواجه اند. از سوی دیگر مطالعات توسعه و آمارهای سازمانهای جهانی بیانگر آن است که از مهمترین عوامل

رشد و توسعه کشورها، «حکمرانی خوب» است. چنانکه حکمرانی خوب را بنیان توسعه خوانده اند. حکمرانی خوب عبارت است از فرایند تدوین و اجرای خط مشی های عمومی در زمینه های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی با مشارکت سازمانهای جامعه مدنی و با رعایت اصول شفافیت، پاسخگویی و اثربخشی به گونه ای که ضمن برآوردن نیازهای اساسی جامعه، به تحقق عدالت، امنیت و توسعه پایدار منابع انسانی منجر شود (۴)

با توجه به اهمیت دستیابی به کارآمدی، موفقیت و بهره‌وری هرچه بیشتر در آموزش عالی، می‌توان مشاهده نمود که برخی از جنبه های سازمانی بیشتر توجه گرفته و برخی از ابعاد مهم دانشگاهی مغفول مانده و یا فراموشی شده است. به همین دلیل، ذینفعان دانشگاهها در جهت تحقق حقوق خود، موضوع حکمرانی را مطرح کرده‌اند. حکمرانی خوب صرفاً یک موضوع درون سازمانی نیست بلکه یک فعالیت پیچیده و برونگر است که با تعامل محیط اجتماعی- سیاسی نقش مهمی را ایفا می‌کند. حکمرانی دانشگاهی بر قوانین و سازوکارهایی تأکید دارد که از طریق آنها ذینفعان متعدد دانشگاهی بر روی تصمیمات اتخاذ شده تأثیر می‌گذارند. در محیط آموزش عالی، این نوع حکمرانی به اعمال رسمی و غیررسمی قدرت در چارچوب قوانین، سیاستها و مقرراتی اشاره دارد که بیانگر حقوق و مسئولیتهای دست اندرکاران مختلف دانشگاهی است و این بازیگران متعدد دانشگاهی، تحت لوای قانون با هم در تعامل هستند (۵). مفهوم حکمرانی غالباً با صفت خوب یا مطلوب همراه بوده است و حکمرانی خوب واجد ویژگیهای شفافیت، پاسخگویی، مشارکت، اثربخشی و انسجام است. بر این اساس حکمرانی خوب در دانشگاه به شیوه‌ای از اداره کردن گفته می‌شود که ویژگی‌هایی چون شفافیت عملکرد، پاسخگویی به ذینفعان، مشارکت در تصمیم‌گیری، اثربخشی هدفها و انسجام سازمانی را دارا باشد (۶).

از طرفی، آموزش عالی ایران در دو دهه گذشته با چالش‌ها و مسائل متعددی مواجه شده است. گسترش کمی دانشگاه‌ها، کثرت موسسات آموزشی متنوع، افزایش تعداد دانشجویان و گاهاً وجود خیل عظیم دانش‌آموخته بیکار از جمله چالش‌هایی هستند که نظام آموزش عالی ایران را با مشکلات عدیده‌ای مواجه نموده است. این چالش‌ها لزوم مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی را در نظام آموزش عالی ایران منجر شده است و نظام دانشگاهی را وادار به بازاندیشی عالی ایران منجر شده است و نظام دانشگاهی را وادار به بازاندیشی در ساختار، رسالت، اهداف، کارکردها و فرایندهای خود نموده است. می‌توان گفت که با توجه به نقش آموزش عالی در بالندگی علمی و اثرگذاری آن بر مهمترین سرمایه‌های یک کشور، که همان سرمایه‌های انسانی کشور هستند و همچنین اهداف سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴، نظام آموزش عالی نیازمند تحولی نظام‌مند است. در این شرایط اگر آموزش عالی می‌خواهد از تغییرات عظیم و سریع محیطی عقب‌نماند و کارآمدی خود را از دست ندهد، بایستی در خود و نظام حاکمیتی خود تغییراتی هدفمند و معنادار ایجاد نماید (۷). بنابراین، کیفیت آموزش عالی به اندیشه موجود از مفهوم کیفیت مرتبط است و از آنجا که اندیشه و خلاقیت انسانی محدودیت ندارد، لذا تصور کیفیتی‌نهایی و کامل از آموزش عالی نیز امکان‌دفاع ندارد. کیفیت آموزشی پدیده‌های نسبی و چندبعدی است و کیفیت پدیده‌های آموزشی (محتوا، یادگیری دانشجوی، فضای آموزشی، دانش و مهارت مدیران، اعضای هیئت علمی و کارکنان و غیره) به کیفیت دانشگاه بستگی دارد و بهبود کیفیت دانشگاه (اهداف آموزشی، محتوا و سازماندهی تحصیلی، آموزش و پویایی سازمان دانشگاه) و ارتقای کیفی عملکرد. دانشگاه در فضای دانشگاهی یا فرهنگ آن امکان‌پذیر است. بنابراین با توجه به اهمیت و نقش سازمان

های آموزشی و دانشگاهی، از جمله سوابق دانشگاه‌های علوم پزشکی و تاثیر چشم‌گیر آن در پیشرفت کشور. ضروری است در حوزه مدیریت آموزش عالی سلامت عزمی ملی و نگاه واقع‌بینانه با امید به آینده و حرکت رو به جلو در مسیر اجرایی سازی بیانیه راهبردی گام دوم انقلاب مقام معظم رهبری حکمرانی و کیفیت آموزشی در تمام ابعاد برقرار شود. امینی سابق و همکاران (۱۳۹۸) در تبیین نظریه مسئولیت اجتماعی جوانان در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی با تأکید بر حکمرانی خوب نشان دادند که مسئولیت اجتماعی جوانان در پنج بعد اقتصادی، اجتماعی - سیاسی، قانونی، معنوی - اخلاقی و نوع دوستی و حکمرانی خوب در پنج بعد مشارکت اقتصادی، استقلال و آزادی، عدالت خواهی و مبارزه با فساد، حاکمیت قانون و کارایی و اثربخشی دولت قرار گرفت. همچنین مدل مسئولیت اجتماعی جوانان با رویکرد انقلابی با تأکید بر حکمرانی خوب، برآزش خیلی خوبی داشت و در نهایت مدل مسئولیت اجتماعی جوانان با رویکرد انقلابی با تأکید بر حکمرانی خوب طراحی و ارائه شد (۷). باقری مقدم و احمدی (۱۳۹۷) با هدف آسیب‌شناسی حکمرانی در نظام آموزش عالی ایران نشان دادند که فقدان انسجام بخشی عمودی و افقی، موانع ساختاری در سیاستگذاری آموزش عالی، تقابل حکمرانی درونی و بیرونی و فقدان پایگاه اطلاعاتی؛ آسیب‌هایی هستند که حکمرانی آموزش عالی را با مشکل مواجه کرده است (۲). رحمانی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی با هدف ارزیابی کیفیت آموزش درمانگاهی در یک بیمارستان آموزشی نشان دادند که اکثریت اساتید و دانشجویان پزشکی عمومی کیفیت آموزش درمانگاهی را متوسط ارزیابی نموده‌اند (۸). محمدی سلیمانی و همکاران (۱۳۹۶) با هدف ارائه مدلی برای رتبه‌بندی کیفیت خدمات آموزشی در دانشگاه‌های علوم پزشکی بیان کردند مدل رتبه‌بندی خدمات آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی

مباحث نظری مرتبط با حکمرانی و حکمرانی آموزش عالی متمرکز بوده و تلاش داشته تا چالش ها، عوامل زمینه ساز و پیامدهای آن را مورد بررسی قرار دهد. اما باید گفت که زیست جهان دانشگاه، تغییر کرده است و با وجود مشکلات، موانع و مخالفت با تحولات اخیر، دانشگاهیان باید در مسیر پیشرفت، درباره شکل و دامنه تعاملات دانشگاه ها، دوباره به بحث و گفتمان بپردازند. بنابراین در این پژوهش، به دنبال بررسی تاثیر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه های نسل چهارم بر کیفیت آموزشی در دانشگاه های علوم پزشکی کلان منطقه یک هستیم.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است که با رویکرد آمیخته (کیفی و کمی) با طرح اکتشافی انجام شد. در رویکرد کیفی از روش دلفی و در رویکرد کمی چون به بررسی وضعیت موجود پرداخته، از روش توصیفی از نوع پیمایشی استفاده شد و جامعه آماری مورد مطالعه از دو گروه تشکیل شده است. بخش کیفی: اساتید دانشگاه های علوم پزشکی کلان منطقه یک که دارای مدرک تحصیلی دکتری، سابقه تدریس بالای ۱۰ سال و مرتبه علمی دانشیار و بالاتر بودند به تعداد ۲۵ نفر از آنان مورد شناسایی قرار گرفته و در بخش کیفی از نظرات آنان استفاده شد.

می تواند زمان و هزینه های برنامه های ارزیابی کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه ها را کاهش دهد و به کارگزاران در ارائه خدمات آموزشی با کیفیت یاری نماید (۹). یعقوبی و همکاران (۱۳۹۶) در بررسی کیفیت خدمات آموزشی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گیلان عنوان کردند که دانشجویان رشته های مختلف علوم پزشکی از کیفیت آموزش های ارائه شده رضایت بسیار کمی دارند و فاصله زیادی بین کیفیت خدمات آموزشی در وضعیت موجود نسبت به وضعیت مطلوب مشاهده شد (۱۰). وایز و همکاران (۲۰۲۰) عنوان کردند که هدف حکمرانی و حاکمیت بومی آموزش عالی توانمندسازی رهبران بومی برای ایجاد تأثیر مثبت در آموزش عالی و کمک به آموزش و پژوهش با کیفیت بالا برای دانشجویان و جوامع بومی بود (۱۱). مارویاما و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه ای با عنوان پرورش بذرهای حکمرانی پایدار عنوان کردند که نوآوری های برزلی از نظر سیاست های عمومی، سهمی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و محیطی در ادغام توسعه پایدار دارد (۱۲). موشین و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی عنوان کردند که حاکمیت خوب دانشگاه، کیفیت تدریس استادان و امکانات یادگیری، تأثیر مثبت و معناداری بر رضایت دانشجویان دارد (۱۳). پژوهش های انجام شده تا به امروز در زمینه حکمرانی در آموزش عالی، اغلب بر

جدول ۱. تعداد جامعه و نمونه آماری به تفکیک دانشگاه

دانشگاه	جامعه	نمونه	درصد
بابل	۳۶۰	۶۲	۱۹/۴۵
سمنان	۲۰۵	۳۵	۱۱/۰۸
شاهرود	۱۳۰	۲۲	۷/۰۲
گلستان	۳۰۸	۵۳	۱۶/۶۴
گیلان	۴۴۳	۷۷	۲۳/۹۳
مازندران	۴۰۵	۷۰	۲۱/۸۸
جمع	۱۸۵۱	۳۲۰	۱۰۰

نمونه گیری در این بخش با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند و با در نظر گرفتن قانون اشباع به تعداد ۱۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. بخش کمی: اساتید هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور به تعداد ۱۸۵۱ نفر که در بخش کمی از نظرات آنان استفاده شد. در این بخش بر اساس فرمول کوکران در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای اندازه گیری $\alpha=5\%$ ، تعداد ۳۲۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای براساس واحد دانشگاهی به شرح جدول ۱ به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

در بخش کیفی در هر جلسه مصاحبه، مصاحبه‌شوندگان با اهداف مصاحبه آشنا شدند. میانگین زمان هر مصاحبه ۴۵ دقیقه و نکات کلیدی هر مصاحبه توسط مصاحبه‌گر یادداشت برداری شد. به منظور کاهش تاثیر نحوه مصاحبه در ارایه اطلاعات، تمامی مصاحبه‌ها توسط شخص پژوهشگر انجام پذیرفت. نتیجه بخش کیفی، تولید پرسش‌نامه خبرگان حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه نسل چهارم با ۶۴ سوال می‌باشد. در بخش کمی نیز از دو پرسشنامه محقق ساخته حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه نسل چهارم که دارای دارای ۶۴ سوال و ۸ بعد «آزادی علمی، شفافیت، چشم‌انداز دانشگاه، آینده‌نگری، بین‌المللی سازی دانشگاه، ساختار دانشگاه، کار تیمی و پاسخگویی» می‌باشد که در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد) و پرسش‌نامه کیفیت آموزشی صادقی و همکاران (۱۳۹۶) (۱۴) که دارای ۵۳ سوال و ۶ بعد «طراحی برنامه درسی، اجرا و ارزشیابی برنامه درسی، پژوهش و اشاعه آن، زیرساخت‌ها و منابع یادگیری، حمایت از پیشرفت یادگیرنده و سازمان و مدیریت» و ۱۲ مولفه «اهداف، محتوا و فرایند، اجرای عملیاتی، سنجش و ارزشیابی، پژوهش، اشاعه پژوهش، زیرساخت‌های کالبدی و آموزشی، منابع انسانی، کارایی سیستم، فعالیت‌های

اجتماعی، فرهنگی و مشاوره‌ای، هماهنگی درونی و مدیریت و کیفیت مدیریت» می‌باشد که در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، خیلی زیاد، زیاد استفاده گردید. در بخش کمی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار، نمودار و جدول) و استنباطی جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف و برای بررسی سوال‌های پژوهش از آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی، تحلیل عاملی تاییدی و معادلات ساختاری استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزارهای SPSS₂₁ و PLS انجام گرفت.

یافته های تحقیق

در زمینه یافته های تحقیق باید عنوان کرد که در بخش کیفی تحقیق به لحاظ اطلاعات جمعیت شناختی حائزموارد زیر بودند:

۶۴/۲ درصد از خبرگان را مردان و ۳۵/۸ درصد را زنان تشکیل دادند. ۲۱،۴ درصد از نمونه آماری در گروه سنی کمتر از ۴۵ سال، ۲۱،۴ درصد در گروه سنی ۴۵ تا ۵۰ سال و ۵۷،۲ درصد در گروه سنی بالای ۵۰ سال قرار دارند.

در خصوص یافته های توصیفی تحقیق پیرامون اطلاعات افراد شرکت کننده در بخش کمی تحقیق باید گفت که از میان جامعه آماری شرکت کننده در پژوهش، تعداد ۴۱،۸ درصد از نمونه آماری را زنان و ۵۸،۲ درصد را مردان تشکیل می دهند. ۱۰ درصد از نمونه آماری در گروه سنی کمتر از ۴۰ سال، ۶۱،۲۵ درصد در گروه سنی ۴۰ تا ۵۰ سال و ۲۴،۴۰ درصد در گروه سنی بالای ۵۰ سال قرار دارند. ۱۷،۸ درصد از نمونه آماری دارای سابقه کاری کمتر از ۱۰ سال، ۵۷،۸ درصد دارای ۱۰ تا ۲۰ سال و ۲۴،۴ درصد دارای سابقه کاری بالای ۲۰ سال می باشند. ۱۴ درصد از نمونه آماری را مربی، ۵۳،۱

بررسی تحلیل عاملی تأییدی هر یک از ابعاد و مؤلفه های آن انجام شد.

نتایج تحلیل عاملی تأییدی مندرج در جدول ۳ نشان می دهند که:

- در سطح اطمینان ۹۹% مقادیر t-value برای همه ابعاد پرسشنامه حکمرانی خوب در خارج بازه ی (۲/۵۸، ۲/۵۸) قرار دارند. همچنین، مقادیر R² برای همه ابعاد در سطح متوسط می باشد و براساس ضرایب استاندارد بین حکمرانی خوب با ابعاد آزادی علمی (۰/۶۲۷)، شفافیت (۰/۵۷۳)، چشم انداز دانشگاه (۰/۵۹۸)، آینده نگری (۰/۶۰۶)، بین المللی سازی دانشگاه (۰/۶۶۲)، ساختار دانشگاه (۰/۵۵۱)، کار تیمی (۰/۶۴۱) و پاسخگویی (۰/۶۱۰) برقرار است، لذا بین متغیر حکمرانی خوب با همه ابعاد آن رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

درصد استادیار، ۲۳،۴ درصد دانشیار و ۹،۵ درصد را استاد تشکیل می دهند. و سطح دانشیاری دارای بالاترین درصد فراوانی است. جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ ارائه شده است.

داده ها از توزیع نرمال پیروی می کنند. H₀:

داده ها از توزیع نرمال پیروی نمی کنند. H₁:

براساس داده های جدول ۲ چون در سطح اطمینان ۹۵% و خطای اندازه گیری $\alpha = 5\%$ ، سطح معناداری برای متغیرهای پژوهش $sig > 0.05$ محاسبه شد، یعنی برای متغیر حکمرانی خوب (۱،۴۲۵) کیفیت آموزشی (۱،۱۱۵) بالاتر از سطح معنا داری محاسبه شد، لذا توزیع داده ها نرمال است و جهت تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها، استفاده از آزمون های آماری پارامتریک مجاز است. در ادامه در جدول ۳

جدول ۲. تجزیه و تحلیل نرمال بودن توزیع داده‌ها

کیفیت آموزشی	حکمرانی خوب	تعداد
۳۲۰	۳۲۰	۳۲۰
۳،۵۸۵۷	۳،۷۱۵۸	میانگین
۰،۶۲۷۹۸	۰،۴۷۲۶۸	انحراف معیار
۱،۱۱۵	۱،۴۲۵	Kolmogorov-Smirnov Z
۰،۱۶۶	۰،۰۳۴	Asymp. Sig. (2-tailed)
a. Test distribution is Normal.		
b. Calculated from data.		

جدول ۳. نتایج حاصل از یافته‌های تحلیل عاملی تأییدی

متغیر	مؤلفه	t-value	ضریب استاندارد	R ²
حکمرانی خوب	آزادی علمی	۹۴،۵۵۲	۰،۶۲۷	۰،۳۹۳
	شفافیت	۸۰،۳۴۲	۰،۵۷۳	۰،۳۲۸
	چشم انداز دانشگاه	۷۱،۹۶۲	۰،۵۹۸	۰،۳۵۸
	آینده نگری	۸۸،۷۵۳	۰،۶۰۶	۰،۳۶۸
	بین المللی سازی دانشگاه	۱۰۴،۴۸۶	۰،۶۶۲	۰،۴۳۸
	ساختار دانشگاه	۷۹،۳۶۶	۰،۵۵۱	۰،۳۰۴
	کار تیمی	۱۰۰،۰۶۰	۰،۶۴۱	۰،۴۱۱
	پاسخگویی	۷۵،۴۶۹	۰،۶۱۰	۰،۳۷۲

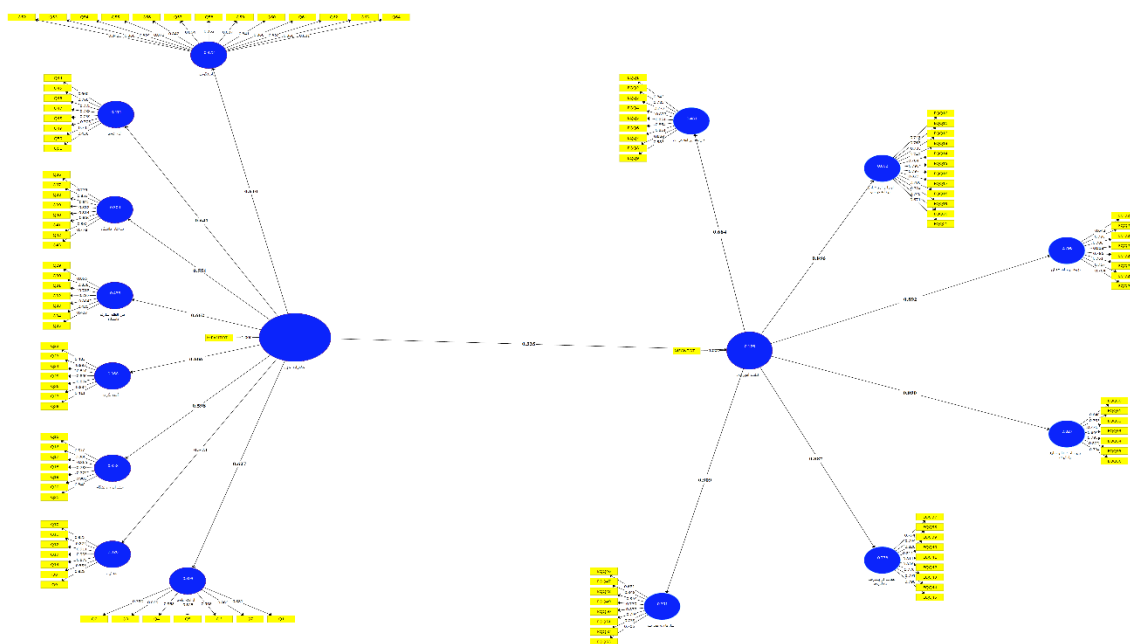
بر اساس ضرایب R2 بیشترین مقدار به بعد بین المللی سازی دانشگاه با مقدار (۰/۴۳۸) و کمترین مقدار نیز به بعد ساختار دانشگاه با مقدار (۰/۳۰۴) مربوط است. میزان اثرگذاری حکمرانی خوب با رویکرد توسعه دانشگاه های نسل چهارم بر کیفیت آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی کلان منطقه یک به همراه ارائه الگوی یکپارچه و متعادل براساس روابط بین متغیرها با استفاده از نرم افزار pls محاسبه شد که در نمودارهای ۱ و ۲ و جدول ۴ ارائه شده است.

با توجه به نتایج تحلیل مسیر بین متغیر مکنون برون زا (حکمرانی خوب) با متغیر مکنون درون زا (کیفیت آموزشی)، براساس ضرایب مسیر، بار عاملی ۰/۳۵۵ برقرار است، همچنین به دلیل اینکه مقدار t-value (۵.۸۲۷) در خارج بازه (۲/۵۸ و -۲/۵۸) قرار دارد در سطح اطمینان ۹۹٪ تاثیر حکمرانی خوب بر کیفیت آموزشی معنی دار شده است. لذا می توان نتیجه گرفت که تاثیر حکمرانی خوب بر کیفیت آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی کلان

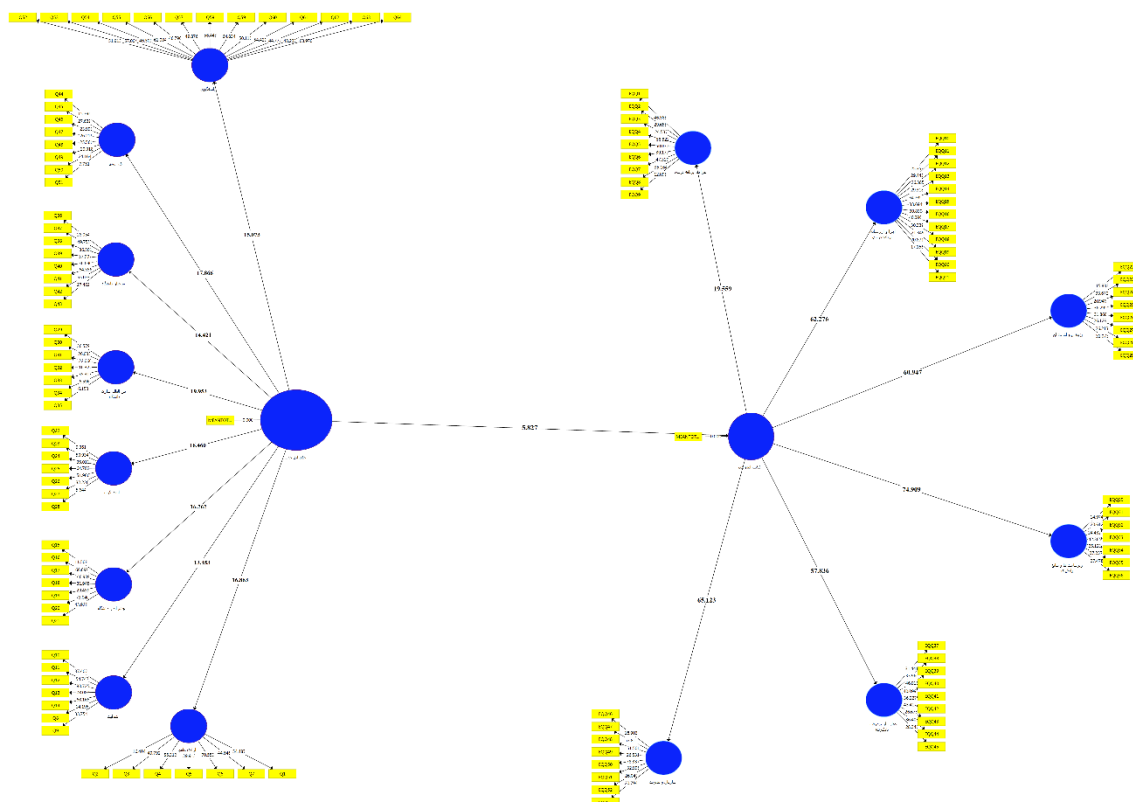
منطقه یک مثبت و معنادار می باشد.

بحث

براساس نتایج حاصل از پرسشنامه حکمرانی خوب مشخص شد که پرسشنامه دارای ۶۴ سوال و ۸ بعد «آزادی علمی، شفافیت، چشم انداز دانشگاه، آینده نگر، بین المللی سازی دانشگاه، ساختار دانشگاه، کار تیمی و پاسخگویی» می باشد. نتایج حاصل با نتایج پژوهشهای (۳)، (۱۱)، (۴)، (۱۵) و (۱۶) از حیث ابعاد مطروحه در خصوص شفافیت، ساختار دانشگاه، کار تیمی و پاسخگویی همراستاست. باید اذعان داشت که نتایج پژوهش حاضر از حیث ابعاد با نتایج تحقیق (۱۷) پیرامون بین المللی سازی، ساختار دانشگاه در کلاس جهانی و چشم انداز دانشگاه در جذب دانشجویان فراملی در جهت بستر سازی مناسب همسو است. در مقوله کار تیمی به عنوان یکی از ابعاد مهم حکمرانی خوب نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیق (۱۸) از حیث اهمیت کار تیمی در رشد و ایجاد اخلاق و پرورش روحیه در میان دانشجویان و نهایتاً رسیدن به آرمان حکمرانی خوب همسو است.

نمودار ۱. مدل ساختاری رابطه بین حکمرانی خوب و کیفیت آموزشی در حالت تخمین استاندارد مسیر

نمودار ۲. مدل ساختاری تاثیر حکمرانی خوب بر کیفیت آموزشی در حالت معنی داری ضریب مسیر

جدول ۴. نتایج حاصل از یافته‌های تحلیل مسیر

متغیرها	SD	سطح معنی داری	آماره t	میانگین نمونه	ضریب استاندارد
تاثیر حکمرانی خوب بر کیفیت آموزشی	۰.۰۳۷	۰.۰۰۰	۵.۸۲۷	۰.۸۴۷	۰.۳۵۵

را ایجاد کند. از منظر توجه به پاسخگویی به عنوان بعد دوم حائز اهمیت در مقوله حکمرانی خوب نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات (۲۰)، (۳) و (۱۵) همراستاست و توجه به این نکته شده است که یکی از عوامل حکمرانی خوب احراز مقوله پاسخگویی در تمام ابعاد آن اعم از بحث سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و اداری است.

نتیجه گیری

از آنجایی که حکمرانی یکی از مهم ترین جنبه های آموزش

در میان ابعاد مختلف پرسشنامه حکمرانی خوب باید ذکر کرد که بعد " بین المللی سازی دانشگاه " با میانگین رتبه ای ۵,۸۹ بالاترین رتبه را داراست . همسو با این نتایج پیرامون ابعاد پرسشنامه از حیث اهمیت ، تحقیقات (۱۷) و (۱۹) نیز الزام و حرکت به سوی یک سیستم آموزش عالی بین المللی در کلاس جهانی با دانشجویان فرا ملی را اصلی مهم بر می شمرد و بر این عقیده اند که سیاست های حاکمیتی و حکمرانی بر دانشجویان بین المللی باید بخش آموزش عالی را تسهیل کند تا بتواند بستر بین المللی سازی موثر و تأثیرگذاری در دانشگاه

زمینه‌های ارتقاء سطح تحصیلات اساتید و از منظر مدیریتی و تصمیم‌گیری‌های کلان آموزشی، تأثیر عناصر اداری، اجتماعی که از مولفه‌های حکمرانی خوب به حساب می‌آیند در باب پرورش مدیران و تصمیم‌گیران تراز و اساتید پاسخگو و فراهم کردن ساختار و امکانات لازم در جهت توسعه و رشد کیفی مراکز آموزشی، لذا پیشنهاد می‌شود که کلیه ابعاد شناسایی شده برای ذینفعان و مسئولین دانشگاهی تبیین و تشریح شود. عملکرد شاخص‌های تبیین شده حکمرانی خوب و کیفیت آموزشی برای دانشگاهیان رصد و ارزیابی گردد. شاخص‌های شناسایی شده برای دانشگاهیان جهت دستیابی به اهداف مورد نظر تبیین گردد.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران وظیفه خود میدانند از تمامی اعضای هیات علمی که با صبر و حوصله فراوان در زمینه تکمیل پرسشنامه‌های این پژوهش همکاری کرده‌اند، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آورد.

عالی است و تأثیر زیادی بر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دارد، به طور قابل ملاحظه‌ای تحت تأثیر این تغییرات قرار گرفته است. در بسیاری از کشورها حکمرانی آموزش عالی به یکی از اولویت‌های اصلی تبدیل شده است. پژوهش حاضر در راستای شناسایی ابعاد حکمرانی خوب بر کیفیت آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه (دانشگاه‌های مازندران، گیلان، گلستان، بابل، سمنان و شاهرود)، و ایجاد آگاهی نسبی از مفهوم و ارائه مدل حکمرانی خوب بر کیفیت آموزشی دانشگاه‌ها انجام شد. شناسایی موانع و عوامل تسهیل‌کننده و همچنین انجام برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت در دانشگاه، براساس یافته‌های پژوهش جهت ارتقاء مولفه‌های اصلی پژوهش در مراکز آموزش عالی سلامت و کمک به مسئولین و مدیران مراکز کلان منطقه یک آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور، برای تدوین استراتژی‌های بلندمدت جهت ارتقاء حکمرانی خوب بر کیفیت آموزشی در مراکز آموزش عالی سلامت از پیامدهای کاربردی این پژوهش است. از حیث توجه به مقوله‌های مدیریتی و راهبردی و رهبری و در کلامی جامع تر از حیث حکمرانی و ارائه خدمات با کیفیت آموزشی در

1. Bazargan A. Quality culture and its role in achieving desirable universities Performance. *Iranian Journal of Engineering Education*. 2011; 13(50): 63-72. doi: 10.22047/ijee.2011.708
2. Bagheri Moghadam N, Ahmadi H. Pathology of Governance in Higher Education System in Iran. *Public Policy*. 2019; 4(4): 55-74. doi: 10.22059/ppolicy.2019.69717
3. Dadash Karimi Y, Mirsepasi N, Najaf Beigi R. Studying of Governance Evolution Theories in the Higher Education System and Universities to improve productivity. *The Journal of Modern Thoughts in Education*. 2019; 14(1): 1-26.
4. Moradi E, Rahnama A, Heidarian S. The Effect of Indicators of Good Governance on Corruption Control (Case Study: Middle East and South East Asia). *Quarterly Journal of Quantitative Economics*. 2018; 14(4): 151-182. doi: 10.22055/jqe.2018.22775.1679
5. Ghoorchian N, Ahmadi rezaie H. Governance of World-Class universities; A Necessity or a need?. *Future study Management*.
6. Fatholahi A, Yememi M, Sabbaghian Z, Farasatkah M, Ghazi Tabatabai M. Content analysis of Iran's five developmental programs according to higher education governance patterns. *ihej*. 2014; 6 (4) :47-82
7. Amini Sabegh Z, Redaei H, Sadeh E. Explaining the theory of youth social responsibility in the statement of the second step of the Islamic Revolution with emphasis on good governance. *Business Management Quarterly*. 2019; 34 (11): 134-157.
8. Rahmani A, Faraji M, Ahmadi M. Evaluation Quality of Ambulatory Medical Education in a Hospital Education. *Educ Strategy Med Sci*. 2018; 11 (3) :158-165
9. Mohamadi Soliemani M R, Sanjari S, Dortaj F, Delavar A, Shokry H. A Model for Ranking the Quality of Educational Services in Medical Sciences Universities. *Iranian Journal of Medical Education*. 2017; 17 :132-144
10. Yaghobi Y, Mohammad-davoudi A, Zamani-Moghadam A, Jamali A. The quality of Educational services from Students' viewpoints in Guilan University of Medical Sciences. *RME*. 2017; 9 (4) :76-67
11. Wise G, Dickinson C, Katan T, Gallegos MC. Inclusive higher education governance: managing stakeholders, strategy, structure and function. *Studies in Higher Education*. 2020; 45(2): 339-352.
12. Maruyama U, Prado P, Trigo A, Trigo J. Nurturing the Seeds of Sustainability Governance: Rio+ 25 Brazilian Higher Education Institution Case Study. In *Universities as Living Labs for Sustainable Development*. 2020; 151-166, Springer, Cham.
13. Muhsin S, Nurkhin A, Pramusinto H, Afsari N, Arham AF. The Relationship of Good University Governance and Student Satisfaction. *International Journal of Higher Education*. 2020; 9(1).
14. Sadeghi A, Hedayati A, Misaghifar E. Identifying of key area, dimensions and quality indicators in Iran's teacher education. *Research in Teacher Education(RTE)*.2017; 1(2): 87-107.
15. Heshmati A, Maleki A. Responsible Governance of Research and Innovation in Universities. *Journal of Iranian Social Studies*. 2018; 12(2): 28-52.

16. Ronaghi M, Mahmoudi J, Abolghasemi A. Measuring the maturity of academic governance. *Strategic Management Thought*. 2015; 9 (2): 135-156.
17. Song X, McCarthy G. Mobility and Governance: Towards an Internationalised Higher Education?. In *Governing Asian International Mobility in Australia*. 2020:169-192.
18. Sun F, Zhao P. The Integration of Ideological and Political Work into the Spirit of Craftsman in Higher Vocational Colleges from the Perspective of Politics and Governance. *ICEEMR*. 2019; 265-268). Atlantis Press.
19. Sotoudehfar S, Parsa A, Shahi S, Farhadi Rad H. Modeling Internationalization of Universities with Emphasis on Multilevel Governance: A Qualitative Approach. *RME*. 2019; 11 (4) :45-55
20. Erickson M, Hanna P, Walker C. The UK higher education senior management survey: a stactivist response to managerialist governance. *Studies in Higher Education*. 2020; 1-18.

The Effect of Good Governance with The Development Approach of Fourth Generation Universities on the Educational Quality of Macro Medical Universities in Region One

Javad Bakhshi¹, Reza Yousefi Saeedabadi^{2*}, Mohammad Salehi³

Abstract

Background and objective: The general objective of the present study was to evaluate the impact of good governance with fourth-generation university development approach on the educational quality in macro medical universities of region 1.

Methods and Materials: This applied study was conducted with a mixed approach using a qualitative and quantitative approach in 2020. In the qualitative section, the Delphi method was used, and in quantitative part, the descriptive survey method was applied. In the qualitative section, the statistical population consisted of 14 people who were selected by purposive sampling method based on saturation law, and 1851 faculty members of macro-medical universities in region one were in the quantitative section of whom 320 were selected as a sample using stratified random sampling method based on Cochran's formula. In order to collect the data, three questionnaires on good governance with the development approach of fourth-generation universities with 64 questions in 8 dimensions and Sadeghi et al.'s (2015) educational quality questionnaire with 53 questions in 6 dimensions were used. The face and content validity of the tools were approved by the supervisor and the consultant and the composite reliability and Cronbach's alpha were calculated above 0.7. The SPSS21 and PLS3.2 software were used to analyze the data.

Results: The results showed that good governance with the development approach of fourth generation universities had 8 dimensions of university internationalization, accountability, university vision, academic freedom, teamwork, foresight, transparency and university structure, the most important dimension of which was the internationalization of the university. The path coefficient was 0.662 and the value of R² was equal to 0.438.

Conclusion: The results showed that the impact of good governance with the development approach of fourth generation universities on educational quality with coefficients of 0.355 was positive and significant.

Keywords: Good Governance, Fourth-generation Universities, Educational Quality, Region 1

1. PhD student in Higher Education Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.

2*. Corresponding Author, Assistant Professor, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran. ruosefi@yahoo.com

3. Associate Professor, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.